

Úvodní slovo

Bc. Jan Lipavský, ministr zahraničních věcí. Narozený v Praze. Studoval Mezinárodní teritoriální studia na Institutu mezinárodních studií FSV UK, rok strávil také na Univerzitě v Kentu ve Velké Británii. Tématu zahraniční, obranné a bezpečnostní politiky se věnuje v Pirátské straně od roku 2015. Čtyři roky působil v Poslanecké sněmovně jako místopředseda Zahraničního výboru a Výboru pro obranu. Stejně tak byl členem Stálé komise pro hybridní hrozby, Podvýboru pro obrannou, kybernetickou a bezpečnostní politiku a strategické koncepce ČR či Podvýboru pro migraci a azylovou politiku. Věnuje se především otázkám energetické a mezinárodní bezpečnosti či hybridním hrozbám. Před vstupem do politiky rozvíjel kariéru v soukromém sektoru v oblasti informačních technologií v bankovníctví.

Mgr. Klára Šimáčková Laurenčíková vystudovala obor speciální pedagogika na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, studovala také na univerzitě v Groningenu v Nizozemsku. Pracovně se mimo jiné věnovala inkluzivnímu vzdělávání a sociálně-právní ochraně dětí. Působila také jako gestorka agendy dětského duševního zdraví v oddělení reformy systému péče o duševní zdraví na Ministerstvu zdravotnictví. Je držitelkou ocenění Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové za prosazování kvality a otevřenosti vzdělávacích systémů a aktivity v oblasti transformace systému péče o ohrožené děti. V roce 2022 byla jmenována do funkce vládní zmocněnkyně pro lidská práva. V únoru 2023 byla jmenována Národní koordinátorkou pro integraci válečných uprchlíků.

Andreas Künne, M.A. je od 17. srpna 2021 velvyslancem Spolkové republiky Německo v Praze. Od července 2018 do července 2021 byl pověřencem pro OSN a boj proti terorismu na Spolkovém ministerstvu zahraničí. Předtím vedl referát OR01, který se zabývá strategickými otázkami mezinárodního pořádku, záležitostmi Rady bezpečnosti a Valného shromáždění a mírovými misemi a sankcemi OSN. Mezi lety 2011 a 2015 působil jako vyslanec na velvyslanectví v Pretorii, kde vedl oddělení hospodářství a globálních otázek. Od roku 1993, kdy nastoupil na Spolkové ministerstvo zahraničí, působil mj. v Kodani, Soulu, Bruselu a Vilniusu. V rámci své činnosti na různých pozicích v Německu – např. na Úřadu kancléře a v pozici politického poradce v někdejší velitelském štábu vojsk – se věnoval zejména bezpečnostní politice a multilaterálním otázkám.

Mgr. Martin Herbert Dzingel se narodil a vyrostl v německé rodině v Jeseníkách. Po studiu na Univerzitě Pardubice a Masarykově univerzitě pracuje jako jednatel Shromáždění německých spolků v ČR. V roce 2010 byl zvolen jejím prezidentem. Martin H. Dzingel je místopředsedou rady vlády pro národnostní menšiny v ČR. Je členem správní rady ZŠCŇP a GTM o.p.s. V roce 2020 obdržel od prezidenta Franka Waltera Steinmeiera Záslužný řád Německé spolkové republiky.

Úvodní referáty – „úvod do problematiky“

Mgr. Tomáš Kotrlý, Th.D. je pracovník Ministerstva pro místní rozvoj, iniciátor poslední velké novely zákona o pohřebnictví a vzniku prvního

kontrolního oddělení pohřebnictví ve státní správě. Ve volném čase působí jako průvodce umírajících a poradce pro pozůstalé, je zakládajícím členem spolku Tobit a pracovní skupiny pro poradenství pro pozůstalé a autorem knihy Pohřebnictví (Praha: Linde 2013) a řady odborných článků. Při Národním ústavu odborného vzdělávání založil pracovní skupinu pohřebnictví, ze které vznikly kvalifikační a hodnotící standardy 12 profesí jako hrobník, stavitel hrobek, administrátor hřbitova, thanatopraktik, obřadník, smuteční řečník a další. Spravuje web pohrebiste.cz a centrální databázi hřbitovů v České republice (2006).

Ing. Stanislav Děd vystudoval VŠE v Praze. Od r. 2001 do r. 2017 působil jako ředitel Oblastního muzea v Chomutově, kde navázal vztahy s krajskou komunitou ve všech partnerských městech krajanů z Chomutovska. V Oblastním muzeu otevřel a rozvíjel zejména témata péče o německé kulturní dědictví, obnovy a rozvoji kontaktů se sudetoněmeckou krajskou obcí a problematice vývoje tradiční lidové kultury v Sudetech. Podílel se na vybudování památníku německých obyvatel v Chomutově a pochodu smrti v Deutschneudorfu. Podílí se na řešení konkrétních žádostí krajanů o pomoc. Je členem Adalbert-Stifter-Verein, podílel se na společných projektech a jako průvodce studijních zájezdů. V roce 2019 získal Sudetoněmeckou kulturní cenu za péči o německé kulturní dědictví.

Ing. Alexej Kelin studoval na FEL ČVUT. Od roku 1968 byl pod dohledem StB, nesměl tedy vykonávat původní profesi, a pracoval jako požární technik ve Správě radiokomunikací Praha. Od roku 1969 se podílel na pašování zakázané literatury z nakladatelství

NTS Posev ve Frankfurtu do SSSR. Po roce 1990 studoval personalistiku a andragogiku na FF UK. V roce 2001 spoluzaložil občanské sdružení Ruská tradice a stal se členem redakční rady časopisu Ruské slovo. (www.ruslo.cz), byl členem Rady vlády pro národnostní menšiny. V roce 2008 byl zvolen předsedou Koordinační rady ruských krajanů v ČR, z níž v roce 2010 odstoupil pro nesouhlas s krajskou politikou Ministerstva zahraničí RF. Od roku 2018 je také atamanem Vševelikého vojska donského v zahraničí – exilové republiky donských kozáků. (www.donataman.org) Publikoval též řadu historických studií k dějinám ruských exulantů v Československu a je spoluautorem dvoudílných Dějin Ruska 20. století. V roce 2022 dostal Cenu Rudolfa Medka pro badatele zabývající se problematikou dějin střední a východní Evropy.

Mgr. Olga Mandová je dlouholetá předsedkyně Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny (SUPU), z.s. (od roku 2001), bývalá členka Rady vlády pro národnostní menšiny. V současné době je zástupkyně ukrajinské NM ve Výboru HMP pro NM. Dirigentka ukrajinského Sboru sv. Vladimíra a pěveckého Dua MarOlja. Je členkou Pracovní skupiny pro řešení situace německých (a dalších) hrobů v ČR. V rámci svého profesního oboru absolventa FF UK (ruština – dějepis), hudebního vzdělání a zájmu o život ukrajinské diaspory se celoživotně zabývá problematikou národnostní menšiny, vyhledáváním jejich osobností včetně míst jejich působení i míst posledního odpočinku. Na problematice ukrajinských hrobů spolupracuje s bývalými členy SUPU, ostatními spolky, Velvyslanectvím Ukrajiny v ČR, historiky. SUPU se stará o některé hroby především v Praze, kde

také nechalo vybudovat Mohyly Maty Ukrajina na památku všem obětem teroru.

| 1. blok - „současný stav německých hrobů“

Doc. Dr. Lukáš Novotný, M.A. je politolog a sociolog, absolvent Západočeské univerzity v Plzni, Univerzity Bayreuth, TU Chemnitz a VŠE v Praze. Zaměřuje se na výzkum veřejných politik, zejména na regionální rozvoj a regionální politiky periferních oblastí a na výzkum česko-německých vztahů. Řešitel výzkumných projektů v oblasti česko-německých vztahů (mj. Management of cross-border rurality mezi ČR a Bavorskem), člen odborných pracovních skupin „kultura, školství, cestovní ruch“ euroregionů Krušnohoří a Labe. Aktuálně je členem řešitelského týmu projektu TAČR Problematika německých hrobů v ČR: návrh komplexního přístupu (číslo projektu: TITBMZV037).

Bernd Posselt, dr. h. c., narozený roku 1956, je evropský politik, spisovatel a novinář. Od roku 1994 do roku 2019 zastupoval Mnichov v Evropském parlamentu a byl zde určitou dobu předsedou skupiny pro menšinové otázky, jejímž je dnes čestným předsedou. Působí v předsednictvu bavorské vládní strany CSU zaměřené na Střední a Východní Evropu, dále prezidentem a mluvčím neustranické Panevropské Unie, stejně tak nejvyšším politickým představitelem Sudetoněmecké národnostní skupiny. Od založení Česko – německého diskusního fóra v roce 1999 je jeho členem. Jeho otec pochází z Jablonce nad Nisou.

Roman Bláha se narodil v Praze a vystudoval Střední zemědělskou technickou školu v Plzni. Od mládí se zajímal o historii a postupem času se začal věnovat převážně občanské genealogii. Postupně začal objíždět hřbitovy a hledat místa posledního odpočinku předků. Po čase zjistil, že neexistuje souhrnný soupis hřbitovů v ČR. Proto začal hledat funerální literaturu a navštěvovat pohřebiště. Následně badatelský zájem o hřbitovy předčil genealogii a veškerý volný čas věnuje navštěvování a dokumentaci pohřebišť. Do dnešního dne se mu podařilo zadokumentovat 5 938 pohřebišť. Z tohoto množství osobně navštívil téměř 3 700 hřbitovů. Na každém místě pořizuje fotodokumentaci a stručný popis. Původní záměr navštívit všechna pohřebiště v republice se mu pravděpodobně již nepodaří realizovat, ale historické území Čechy by chtěl zvládnout. Z fotografického materiálu manželka Romana Bláhy vytváří fotoknihy.

RNDr. Milan Pospíšil se narodil roku 1955. Studoval na Přírodovědecké fakultě UK. Od roku 1997 pracoval na Úřadu vlády. V devadesátých letech se stal předsedou nadace Tolerance. Roku 2003 byl oceněn Výborem dobré vůle, Nadace Olgy Havlové za jeho dlouhou spolupráci ve Fondu vzdělávání. Dále mu byla udělena v roce 2014 cena Prix Irene jakožto uznání práce ve veřejné službě v oblasti ochrany lidských práv. Roku 2018 byl oceněn prezidentkou Chorvatské republiky státním vyznamenáním „Řád chorvatského pletence“ za úsilí o vybudování Muzea moravských Chorvatů v Jevišovce. Ve vztahu k německé menšině se podílel v letech 2003-2005 na přípravě humanitárního gesta vůči aktivním odpůrcům nacismu a příslušníkům národnostních menšin,

jež bylo dvakrát neúspěšně předloženo vládě ČR k jednání.

| 2. blok - „čeho dosáhnout a jak toho dosáhnout“

Moderátorka

Mgr. Lucie Römer je novinářkou na volné noze, nositelkou ceny Johnyho-Kleina za česko-německé porozumění. Stojí za několika česko-německými projekty (např. dokumentace německých hřbitovů, workshopy orální historie, kniha Pohádek Němců z Čech, Moravy a Slezska). Zabývá se také mediální výchovou.

Tomáš Jelínek, Ph.D. je ředitelem Česko-německého fondu budoucnosti (ČNFB). Studoval v Düsseldorfu, Erlangenu a Praze. V letech 1999-2001 byl členem české delegace na jednání o odškodnění obětí otroctvé a nucené práce pro nacistický režim. Jako vedoucí Dokumentačního oddělení pražské Kanceláře pro oběti nacismu při ČNFB byl zodpovědný za zpracování a posuzování žádostí o odškodnění v České republice. Do roku 2016 byl Tomáš Jelínek zástupcem kurátora německé nadace "Připomínka, odpovědnost a budoucnost" a je členem mezinárodního poradního sboru nadace "Topographie des Terrors" v Berlíně. Je spoluzakladatelem obecně prospěšné společnosti Živá paměť v Praze. Byl také členem organizačního výboru konference "Holocaust Era Assets Conference", která se uskutečnila v roce 2009 v Praze.

Ing. arch. Ing. Petr Štěpánek, Ph.D. je architekt a vysokoškolský pedagog (VŠCHT, ČVUT). Věnuje se projektům i výzkumu udržitelného bydlení, strategickému plánování měst a problematice smart cities. Na MMR

pracuje jako poradce pro přípravu Národního plánu obnovy.

V minulosti byl členem ŘV Strategického plánu hl. m. Prahy na Institutu plánování a rozvoje, na Fakultě umění a architektury TUL přednášel na katedře Environmental designu prof. Bořka Šípka teorii a metodologii designu, řídil SFŽP ČR, multimediální divizi vydavatelství Economia, pracoval na projektech pro UNDP a EIB. Je řešitelem projektu TAČR (Program Beta2) Problematika německých hrobů v České republice: návrh komplexního přístupu.

Dr. Ing. Ulf Brossmann se narodil v roce 1943 v Mankovicích, v tehdejší Sudetském Slezsku, v dnešním Moravskoslezském kraji, okrese Nový Jičín. Po studiu strojního inženýrství získal doktorát a působil v Institutu Maxe Plancka a byl jmenován profesorem na Univerzitě aplikovaných věd v Mnichově. V současnosti je spolkovým kulturním referentem Sudetoněmeckého krajského sdružení, předsedou Sudetoněmeckého regionálního spolku rodáků, předsedou pracovní skupiny pro německé hřbitovy v ČR, pečovatelem pro oblast Kravařska, předsedou vlastivědné skupiny v Kuhländchen-Mnichov atd. Projekty v ČR: záchrana památek (hřbitovy, kostely, kaple, sochy atd.), spolupráce s českými archivy a muzei, publikace a přednášky.

Ing. Filip Smola je starostou města Železná Ruda na Klatovsku, vystudoval Vysokou školu ekonomickou v Praze a starostou obce je od roku 2018, kdy se stal starostou obce ve svých 27 letech. Železná Ruda má velmi dobře zachovaný hřbitov jak ve vlastní

Železné Rudě, tak i v místní části Hojsova Stráž. Tento hřbitov navštívila v roce 2022 Pracovní skupina pro řešení situace německých a dalších hrobů v ČR a vyhodnotila péči o hřbitov velmi kladně.

| Příklady dobré praxe

Mgr. Štěpánka Šichová je od roku 2017 vedoucí Centra setkávání Trutnov a současně jednatelkou Společnosti česko-německého porozumění Trutnov - Krkonoše, z. s., která toto centrum provozuje. Vystudovala Pedagogickou fakultu Univerzity Hradec Králové. V současnosti také vyučuje na základní škole přímo v srdci Krkonoš biologii, chemii a zeměpis. Témata, která jsou spojena se soužitím a vzájemným porozuměním původních německy mluvících a nynějších českých obyvatel jsou pro ni důležitá a díky své práci se s nimi setkává pravidelně. Spojením dvou na první pohled odlišných povolání se může opřít o znalosti regionální vlastivědy i o mínění lidí žijících v regionu. Nabyté informace a zkušenosti předává všem zájemcům. Často se na ni obrací i místní samospráva.

Mgr. Alena Kovářová je zástupce běloruské menšiny v Radě vlády pro národnostní menšiny. Tajemnice Osvětového spolku Skaryna, jenž adoptoval běloruské hroby na Olšanských hřbitovech. Je také novinářka, přes 20 byla redaktorkou a hlasatelkou na Rádiu Svobodná Evropa po jeho přestěhování do Prahy a redaktorka a iniciátorka vydání knihy Běloruské hroby na českých a slovenských hřbitovech.